

культурних прав непридатний. Сьогодні ми також віддаємо належне правозахисникам, що ризикують своїми життями заради захисту людей в умовах наростання ненависті, расизму, нетерпимості та репресій. Можна сказати, що по всьому світу йде наступ на права людини. Цінності, що носять загальний характер, поступово руйнуються. Підривається верховенство права. Зараз, як ніколи раніше, є нашим спільним обов'язком гранично ясний: ми повинні встати на захист прав людини – для всіх і всюди [2].

І все ж таки, міжнародні стандарти в галузі кримінального правосуддя в сучасних умовах істотно впливають на розробку договірних норм і на становлення звичайних норм міжнародного права. Зрештою вони реалізуються в національних законодавствах цивілізованих держав світу. Тому зміцнюється повага до принципу верховенства права, закріплена в Декларації тисячоліття ООН, і це сприяє зміцненню миру і безпеки для міжнародного співтовариства в цілому.

Використані джерела:

1. Сборник стандартов и норм Организации Объединенных Наций в области предупреждения преступности и уголовного правосудия. Нью-Йорк, 1916. – 533 с. URL: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/compendium/R_ebook.pdf
2. Обращение главы ООН по случаю Дня прав человека. URL: http://www.agitclub.ru/spezhran/human/human_rights.htm.

*Логвиненко Б.О.,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

НОВАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ДОСТУПУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Конституцією проголошено, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава, а також те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Очевидно, що виконуючи проголошені Основним законом положенням, держава в особі уповноважених органів має дбати про забезпечення прав людини на належному рівні. Втім, не є секретом, що уразливі групи населення, до яких належать і особи з інвалідністю, не завжди здатні повною мірою реалізувати права, гарантовані Конституцією. Проблема полягає у відсутності належної уваги до проблем таких груп

людей з боку суб'єктів владних повноважень, що проявляється у формалізації їхньої роботи щодо недопущення дискримінації, рівного забезпечення прав і свобод, тощо.

Нагадаємо, що міжнародний день людей з інвалідністю, встановлений резолюцією A/RES/47/3 Генеральної Асамблеї ООН 14 жовтня 1992 року та відзначається щорічно 3 грудня. Саме в цей день як у міжнародному співтоваристві, так і в Україні акцентується увага на проблемах людей з інвалідністю [2]. Звичайно, в Україні тримати у фокусі проблеми людей інвалідністю потрібно частіше і більш ефективно. Пересвідчитись у цьому просто, для чого необхідно вийти на вулицю і побачити як пристосовані підприємства, установи та організації різних форм власності до особливих потреб таких людей. Найчастіше – ніяк або недостатньою мірою.

Зауважимо, що з 2010 року в Україні набула чинності Конвенція про права осіб з інвалідністю, ратифікована Законом № 1767-VI від 16.12.2009 [3]. Відповідно до статті 25 «Здоров'я» згаданої Конвенції, держави-учасниці визнають, що особи з інвалідністю мають право на найбільш досяжний рівень здоров'я без дискримінації за ознакою інвалідності. Держави-учасниці вживають усіх належних заходів для забезпечення доступу осіб з інвалідністю до послуг у сфері охорони здоров'я, які враховують гендерну специфіку, у тому числі до реабілітації за станом здоров'я. Зокрема, держави-учасниці: а) забезпечують особам з інвалідністю той самий набір, якість і рівень безплатних або недорогих послуг і програм з охорони здоров'я, що й іншим особам, зокрема у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я та за державними програмами охорони здоров'я, що пропонуються населенню; б) надають послуги у сфері охорони здоров'я, які необхідні особам з інвалідністю безпосередньо з причини їхньої інвалідності, зокрема послуги з ранньої діагностики, а в підхожих випадках – корекції та послуги, покликані звести до мінімуму та запобігти подальшому виникненню інвалідності, зокрема серед дітей і людей похилого віку; в) організують такі послуги у сфері охорони здоров'я якомога ближче до місць безпосереднього проживання цих людей, зокрема в сільських районах; г) вимагають, щоб спеціалісти з охорони здоров'я надавали особам з інвалідністю послуги такої самої якості, що й іншим особам, зокрема на підставі вільної та поінформованої згоди через, серед іншого, підвищення обізнаності стосовно прав людини, достоїнства, самостійності й потреб осіб з інвалідністю за рахунок навчання та прийняття етичних стандартів для державної та приватної охорони здоров'я; д) забороняють дискримінацію стосовно осіб з інвалідністю під час надання медичного страхування та страхування життя, якщо останнє дозволене національним правом, і передбачають, що воно надається на справедливих і розумних засадах; е) не допускають дискримінаційної відмови в охороні здоров'я чи послугах у цій галузі чи отриманні продовольчих продуктів або рідин з причини інвалідності [4].

Що стосується визначення поняття «особа з інвалідністю», то відповід-

но до Закону України від 06.10.2005 № 2961-IV «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», це особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист [5]. Зауважимо, що використання наведеного терміну супроводжується дискусіями на предмет коректності його вжитку. Так, колишнім Президентом Петром Порошенком було підписано Закон №2249-VII, згідно з яким із національного законодавства було вилучено термін «інвалід» і впроваджено термін «особа з інвалідністю». Поряд із цим в Україні широко використовується поняття «людина з особливими потребами».

Слід відмітити, що Київський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (далі – КМЦСССДМ) пропонує використовувати «слова та поняття, які не створюють стереотипів». Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю говорить: «Комітет бере до уваги запит Держави-учасниці стосовно термінології на позначення осіб з інвалідністю і вважає, що використання термінології українською мовою, яка називає осіб з інвалідністю «інвалідами» або «особами з обмеженими фізичними можливостями», не відповідає Конвенції». Як відомо, згідно сучасної соціальної моделі інвалідності – інвалідність не є проблемою певної людини, адже вона настає через непереборні фізичні бар'єри в навколишньому середовищі, відсутність можливості рівного доступу до інформації, освіти в школах і вузах, працевлаштування, житла тощо, тобто це проблема суспільства. Саме тому, не рекомендовано вживати термін «людина з обмеженими можливостями» (особливими потребами), натомість на його місце без проблем сідає «людина з інвалідністю» – більш ніж чітко і зрозуміло [6].

Визначивши, що поняття «людина з інвалідністю» є належним та рекомендованим до вжитку, звернемо увагу на новації щодо доступу таких осіб до медичної допомоги у зв'язку із триваючою в Україні реформою фінансування системи охорони здоров'я. Саме в Міжнародний день 03.12.2019 Президентом України, Володимиром Зеленським було підписано Указ № 875/2019 «Про підвищення ефективності заходів у сфері прав осіб з інвалідністю» [7]. Метою документу було визначено сприяння створенню умов для реалізації особами з інвалідністю гарантованих їм прав та свобод, підвищення рівня доступності для таких осіб соціальних, медичних, освітніх та інших послуг, створення безперешкодного середовища. На виконання Указу, в аспекті забезпечення права на охорону здоров'я досліджуваної категорії осіб, Кабінету Міністрів України доручено: а) запровадження коригувального коефіцієнта до тарифу на медичне обслуговування особи з інвалідністю; б) врахування потреб осіб з інвалідністю у виробках медичного призначення та лікарських засобах під час реалізації програми «доступні ліки»; в) визначення переліку медичних послуг, пов'язаних з наданням особам з інвалідністю послуг з медичної реабілітації, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги за

програмою медичних гарантій.

Як бачимо, державою анонсуються і проводяться заходи, спрямовані на покращення доступу осіб з інвалідністю до медичної допомоги, що безумовно є плюсом. Проте, зазначеним новаціям не вистачає системності у впровадженні та конкретики у змісті щодо належного і реального забезпечення медичних прав осіб з інвалідністю в Україні.

Використані джерела:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. 3 грудня – Міжнародний день людей з інвалідністю. Головне управління Держпраці у Харківській області URL: <https://www.kh.dsp.gov.ua/новини/3-грудня-Міжнародний-день-людей-з-інва/>

3. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї: Закон України від 16.12.2009 № 1767-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-17>

4. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів): Міжнародний документ. ООН; Конвенція від 13.12.2006. Ратифіковано Законом України № 1767-VI від 16.12.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.

5. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>.

6. Люди з особливими потребами VS люди з інвалідністю? URL: <https://ukrainian.stackexchange.com/questions/4071/Люди-з-особливими-потребами-vs-люди-з-інвалідністю>.

7. Про підвищення ефективності заходів у сфері прав осіб з інвалідністю: Указ Президента України від 03.12.2019. № 875/2019 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/8752019-30781>.

***Kostyantyn Chaplynskyi,**
doctor of legal sciences, professor,
head of the Department
of criminalistics, forensic medicine
and psychiatry
Kateryna Cherednyk,
postgraduate
(Dnipropetrovsk State University
of the Internal Affairs)*

**SOME ASPECTS OF OVERCOMING OF COUNTERACTION
TO INVESTIGATION OF FRAUDS COMMITTED ON THE REAL
ESTATE MARKET BY CRIMINAL GROUPS**

In recent years, there has been rapid development of real estate. However, the so-called «criminal business» is active on the real estate market. The very criminal aspects of real estate are part of a more general problem – the problem of or-